

ТАБЛИЦА			
с постъпилите в Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) становища по проект на Правила за използване на радиочестотния спектър от електронни съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване (проекта), приет с Решение № 204/27.05.2021 г. на КРС			
Заинтересовани лица	Предложения	Статус	Мотиви за неприемане/място на отразяване на приети предложения
1. Предложение за допълнение във връзка с разходите за промяна на местоположението и/или параметрите на електронната съобщителна мрежа в случаите по чл. 3 и чл. 8, ал. 4 от проекта			
Асоциация на българските радио- и телевизионни оператори - АБРО	<p>Чл. 3 и чл. 8, ал. 4 от проекта предвиждат задължение за предприятията за своя сметка да променят местоположението и/или параметрите на електронната съобщителна мрежа при възникване на определени, независещи от тях обстоятелства, а именно: (1) когато при осъществяването на национално координиране, представител на заинтересован държавен орган, ведомство или служба, откаже да извърши национална координация на радиочестота и техническите параметри за нейното използване (чл. 3 от проекта); (2) когато при възникване на проблем, свързан с електромагнитната съвместимост, Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) даде съответни предписания.</p> <p>Обръщаме внимание, че разходите на предприятията за осъществяване на посочените промени биха били значителни. Същевременно, в голяма част от случаите тези промени биха наложили и изменение на издадените им КРС разрешения за ползване на радиочестотен спектър. Считаме, че в тези случаи е несправедливо предприятията да заплащат и таксите за изменение на издадените разрешения, предвидени в Тарифата за таксите, които се събират от Комисията за регулиране на съобщенията по Закона за електронните съобщения.</p>	<i>Приема се по принцип</i>	<p>Съгласно чл. 11, ал. 1 от Тарифата за таксите, които се събират от Комисията за регулиране на съобщенията по Закона за електронните съобщения (ЗЕС), при изменение и допълнение на разрешение по реда на чл. 115, ал. 1 ЗЕС такса не се събира. Във връзка с това, за предприятията няма да възникнат нови задължения за заплащане на такси за изменение на издадените им разрешения. Мотивирана от горното, КРС счита, че в настоящите правила предлаганият от АБРО текст не следва да бъде включван, тъй като такъв е наличен на систематичното му място в Тарифата за таксите, които се събират от Комисията за регулиране на съобщенията по Закона за електронните съобщения.</p>

ТАБЛИЦА

с постъпилите в Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) становища по проект на Правила за използване на радиочестотния спектър от електронни съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване (проекта), приет с Решение № 204/27.05.2021 г. на КРС

Заинтересовани лица	Предложения	Статус	Мотиви за неприемане/място на отразяване на приети предложения
	<p align="center"><u>С оглед на горното, предлагаме в правилата да бъде изрично предвидено, че в случаите когато изпълнението на промените съгласно чл. 3 и чл. 8, ал. 4 от правилата налага изменение на издаденото на предприятие разрешение, за изменението КРС не събира такса.</u></p>		
<p align="center">2. Предложения за промени във връзка с осигуряването на условия, при които не се превишават граничните стойности на електромагнитните излъчвания, или преустановяване работата на устройството, в случаите по чл. 8, ал. 5 от проекта</p>			
<p align="center">АБРО</p>	<p>Чл. 8, ал. 5 от проекта предвижда следното: „В случай, че превишаването на граничните стойности на електромагнитните излъчвания е в резултат от работата на две или повече устройства, разположени в непосредствена близост едно до друго, и при тяхната работа преди инсталирането на последното, не се наблюдава превишаване на граничните стойности, то лицето, инсталирало най-късно устройството, трябва да осигури такива условия, при които не се превишават граничните стойности на електромагнитните излъчвания, или да преустанови работата на устройството.“</p> <p>Считаме, че текстът може да доведе до несправедливи резултати, тъй като не винаги лицето, инсталирало най-късното устройство би било отговорно за превишаването на граничните стойности на електромагнитните излъчвания. Освен това не става ясно какво устройство трябва да е инсталирано, за се породи задължението по чл. 8, ал. 5 от правилата. Обръщаме също така внимание, че предвид действащата регулация и прилагането ѝ от КРС, практически ситуацията,</p>	<p align="center">Приема се частично</p>	<p>Искането на АБРО е отразено чрез редакция в чл. 8, ал. 5 от проекта, като текстът придобива следния вид: „(5) В случай че превишаването на граничните стойности на електромагнитните излъчвания е в резултат от работата на две или повече устройства, разположени в непосредствена близост едно до друго, и при тяхната работа преди инсталирането на последното не се наблюдава превишаване на граничните стойности, то лицето, инсталирало най-късно предавателно устройство, трябва да осигури такива условия, при които не се превишават граничните стойности на електромагнитните излъчвания, или да преустанови работата на устройството.“</p>

ТАБЛИЦА			
с постъпилите в Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) становища по проект на Правила за използване на радиочестотния спектър от електронни съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване (проекта), приет с Решение № 204/27.05.2021 г. на КРС			
Заинтересовани лица	Предложения	Статус	Мотиви за неприемане/място на отразяване на приети предложения
	описана в чл. 8, ал. 5 от правилата е неосъществима. <u>С оглед на горното, предлагаме чл. 8, ал. 5 от правилата да отпадне изцяло.</u>		
3. Предложения за промени в мерките за намаляване влиянието на трансграничните сигнали в обхватите за наземно радиоразпръскване съгласно чл. 10 от проекта			
АБРО	<p>3.1. С цел намаляване влиянието на трансграничните сигнали в обхватите на наземно радиоразпръскване, чл. 10, т. 1 от проекта предвижда, „за национални радио- и телевизионни предавателни станции - излъчване с максимално възможни мощности съгласно международно съгласуваните стойности“.</p> <p>Излъчването с максимално възможни мощности за националните станции на практика не намалява влиянието на трансграничните сигнали, но има силно смущаващо влияние върху сигнала, включително и на българските радиостанции с местен обхват. Една от причините за това е, че максимално възможните стойности на излъчване не са съгласувани на местно ниво. Така например националните оператори се оказва, че покриват едно и също населено място от три и повече точки на излъчване. За тези места е необходимо да се указва от коя точка (честота) се покрива населеното място, за да може другите да бъдат усвоявани.</p> <p>Следва да се посочи, че за потребителя не би следвало да има разлика дали предавателната станция излъчва с голяма или малка мощност, а станцията да бъде достъпна за потребителя с цел да бъде нормално приемана. Поради това считаме, че трябва нормите за</p>	Приема се частично	<p>Отразено в чл. 10, т. 1 от проекта, като текстът придобива следния вид:</p> <p>„Чл. 10. С цел намаляване влиянието на трансграничните сигнали в обхватите за наземно радиоразпръскване се определят:</p> <p>1. за национални радио- и телевизионни предавателни станции - излъчване с мощности съгласно международно съгласуваните стойности;...“</p> <p>Взета е предвид забележката за използваните термини в текста по т. 1. Честотното планиране се извършва от КРС при предвиждане на необходимото покритие на националните, регионални и местни мрежи. Поради тази причина текстът на т. 1 не следва да отпада.</p>

ТАБЛИЦА

с постъпилите в Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) становища по проект на Правила за използване на радиочестотния спектър от електронни съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване (проекта), приет с Решение № 204/27.05.2021 г. на КРС

Заинтересовани лица	Предложения	Статус	Мотиви за неприемане/място на отразяване на приети предложения
	<p>напрегнатост на полето да се отнасят за покритие на населени места, а не за максимална мощност на излъчване.</p> <p>Не на последно място обръщаме внимание, че определени избрани (закупени) предаватели на някаква база, дори да се пускат на максималната си мощност, в общия случай тази мощност няма да е достатъчна за достигане на максимално възможните мощности съгласно международно съгласуваните стойности. Обръщаме внимание, че не успяхме да намерим международен документ, който да определя „максимално възможните стойности на излъчване" за национални оператори в дадена държава. Поради това текстът на чл. 10, т. 1 от правилата е неизпълним на практика.</p> <p><u>С оглед на горното призоваваме за отпадане на чл. 10, т. 1 от правилата.</u></p>		
АБРО	<p>3.2. Чл. 10, т. 2 от правилата предвижда „за местни радиопредавателни станции от обхвата на ултракъси вълни (УКВ) в 20-километровата погранична зона и по Черноморското крайбрежие – максимално допустима ефективно излъчена мощност 3000 W.".</p> <p>Считаме, че за се постигне на реално ограничаване на трансграничните смущения в страната (които произхождат основно от Турция и Румъния), следва да бъдат предвидени следните изменения в цитирания текст: (1) предвидената погранична зона да бъде разширена на 25 километра; и (2) за Черноморското крайбрежие да се уточни безспорно, че зоната, в която е допустима ефективно излъчена мощност 3000 W, попада изцяло в</p>	Приема се по принцип	<p>Искането на АБРО е отразено чрез редакция в чл. 10, т. 2 от проекта, като текстът придобива следния вид:</p> <p>„Чл. 10. С цел намаляване влиянието на трансграничните сигнали в обхватите за наземно радиоразпръскване се определят:</p> <p>.....</p> <p>2. за местни радиопредавателни станции от обхвата на ултракъси вълни (УКВ) в 25-километрова зона навътре от държавната граница, както и в 25-километрова зона навътре от морския бряг – излъчване с ефективна мощност до 3000 W.“</p>

ТАБЛИЦА

с постъпилите в Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) становища по проект на Правила за използване на радиочестотния спектър от електронни съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване (проекта), приет с Решение № 204/27.05.2021 г. на КРС

Заинтересовани лица	Предложения	Статус	Мотиви за неприемане/място на отразяване на приети предложения
	<p>сухоземната част на територията, без да се включва разстоянието от реалната държавна граница, която се намира навътре в морето.</p> <p><u>С оглед на горното предлагаме следната редакция на ал. 10, т. 2 от правилата: „2. за местни и регионални радиопредавателни станции от обхвата на ултракъси вълни (УКВ) в 25-километровата погранична зона и в 25-километровата сухоземна зона по Черноморското крайбрежие – максимално допустима ефективно излъчена мощност 3000 W”.</u></p>		<p>Настоящата промяна е отразена чрез редакция в т. 4.4.2. от Приложение 1 към чл. 4 от проекта, като текстът придобива следния вид:</p> <p><i>„4.4.2. за населено място над 30 000 души и населено място в 25-километрова зона навътре от държавната граница, както и в 25-километрова зона навътре от морския бряг, с изключение на Варна и Бургас – 66 dB(μV/m);“</i></p>
<p align="center">АБРО</p>	<p>3.3. На следващо място предлагаме предвидената в чл. 10, т. 2 максимално допустима мощност да може да бъде увеличавана сезонно за избягване на смущения. Всеизвестни са проблемите, възникващи от съседните държави по Черноморското крайбрежие – навлизането на турски и румънски радиостанции продължава да е огромен проблем, въпреки огромните усилия от страна на КРС за мониторинг на трансграничните честоти и ежегодните срещи с регулатора на Турция. За намаляване влиянието на трансгранични смущения най-важното е да се изпълнят изискванията за напрегнатост на полето за населеното място, което зависи от смущаващия сигнал. Например, при смущаващ сигнал от 10dB, да се компенсира с повишаване на максимално допустима мощност също с 10dB.</p>	<p align="center"><i>Не се приема</i></p>	<p>В съответствие със ЗЕС, едно от основните правомощия на КРС е управлението на радиочестотния спектър за граждански нужди и неговото ефективно и без вредни смущения ползване. В тази връзка, КРС предприема всички необходими действия за преодоляване на възникнали проблеми с трансгранични прониквания. Промяната на основни параметри в разрешението се извършва по реда на ЗЕС.</p> <p>При посочения пример за увеличение на ефективно излъчената мощност с 10dB, увеличението на мощността е 10 пъти. Това би създавало предпоставка за вътрешно честотни смущения.</p> <p>Предложението следва да бъде обсъдено на следващ етап с всички заинтересовани страни, с оглед извършване на действия по честотно планиране и оптимизация на мрежите за наземно радиоразпръскване.</p>

ТАБЛИЦА

с постъпилите в Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) становища по проект на Правила за използване на радиочестотния спектър от електронни съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване (проекта), приет с Решение № 204/27.05.2021 г. на КРС

Заинтересовани лица	Предложения	Статус	Мотиви за неприемане/място на отразяване на приети предложения
4. Предложения за промени в изискванията по чл. 11, ал. 1, т. 1, 3 и 6 от проекта			
АБРО	<p>4.1. Чл. 11, т. 1 от проекта предвижда, че във връзка с ефективното разпределение и използване на радиочестотния спектър в УКВ обхвата и за осигуряване безопасността на въздухоплаването, „в случай на избор на точка на излъчване, която не е използвана до момента за наземно аналогово радиоразпръскване за съответното населено място, предприятието прави предварително съгласуване на точката с КРС преди да съгласува точката на излъчване с други компетентни лица”.</p> <p>Предложената т. 1 на чл. 11 ограничава възможностите за развитие на нови телекомуникационни точки за излъчване. С появата на нови точки на излъчване се осигурява намаляване на интермодуляционните продукти. Смятаме, че именно КРС би следвало да иска да се появяват нови точки на излъчване с цел избягване на интермодуляционни продукти.</p> <p>Освен това следва да се посочи, че правомощията на КРС не включват определяне на място, от което да се излъчва, а единствено одобряване на параметрите на излъчването. Съгласуването на точката на излъчване е предвидено да се извършва от Консултативния съвет за национално координиране и съгласуване на радиочестотен спектър (КСНСК). Не намираме необходимост от предложеното предварително съгласуване с КРС, което създава единствено допълнително административно бреме за предприятията.</p>	<i>Приема се</i>	<p>Отразено в текста на проекта - чл. 11, ал. 1, т. 1 отпада.</p>

ТАБЛИЦА

с постъпилите в Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) становища по проект на Правила за използване на радиочестотния спектър от електронни съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване (проекта), приет с Решение № 204/27.05.2021 г. на КРС

Заинтересовани лица	Предложения	Статус	Мотиви за неприемане/място на отразяване на приети предложения
	<p>Считаме, че ролята на КРС при разглеждане на проектите на предприятията в КСНКС по-скоро би трябвало да е в подкрепа на предприятията, които не могат да вземат участие в заседанията и да защитят сами проектите си.</p> <p><u>С оглед на изложеното считаме, че предложената т. 1 на чл. 11 следва да отпадне.</u></p>		
<p align="center">АБРО</p>	<p>4.2. Чл. 11, т. 3 от правилата предвижда изискване „антенната система да бъде многоетажна с вертикална поляризация на сигнала“. Предлагаме в текста да бъдат направени следните две промени:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Да бъде предвидена възможност антенните системи да бъдат в вертикална или кръгова поляризация на сигнала. Считаме, че предприятията трябва да имат възможност да избират каква поляризация да се използват. В тази връзка обръщаме внимание, че в Европа кръговата поляризация е разрешена и дори препоръчителна за обслужване на трудни терени и планински райони, каквито има в България; 2. Да бъде предвидена възможност за използване на едноетажни антени, в случай че ефективно излъчената мощност от нея не надвишава 250W. <p>Считаме, че е целесъобразно за райони и населени места, където няма концентрация на РВД оборудване, е приемливо да се използва едноетажна антена, особено, когато ефективно излъчената мощност е до 250W.</p>	<p align="center"><i>Не се приема</i></p>	<p>Въвеждането на възможността за използване на кръгова поляризация и използването на едноетажни антени системи изисква да бъде проведена допълнителна консултация. Това би било възможно при следващото изменение на Правилата за използване на радиочестотния спектър от електронни съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване.</p>

ТАБЛИЦА

с постъпилите в Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) становища по проект на Правила за използване на радиочестотния спектър от електронни съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване (проекта), приет с Решение № 204/27.05.2021 г. на КРС

Заинтересовани лица	Предложения	Статус	Мотиви за неприемане/място на отразяване на приети предложения
	<p>С оглед на горното предлагаме следната редакция на чл. 11, т. 3 от проекта: „2. антенната система да бъде многоетажна с вертикална или кръгова поляризация на сигнала; допуска се използване на едноетажна антена, в случай когато ефективно излъчената мощност от нея не надвишава 250W;”.</p>		
<p align="center">АБРО</p>	<p>4.3. Чл. 11, т. 6 от правилата предвижда задължения за монтиране на насочени отклонители. Предлагаме да се предвиди монтиране единствено на общи насочени отклонители, като отпадне изискването за монтиране на насочени отклонители на изхода на предавателя. Мотивите ни за това са следните:</p> <p>Насочените отклонители (НО) са слабо звено в тракта на антенно-фидерната система. При положение че се инсталират общи насочени отклонители (ОНО), не е необходимо всеки предавател да бъде снабден с отделен такъв. Между двата насочени отклонителя (НО и ОНО) няма среда, която да е променлива. Затихването на филтъра по каталог е константно - 0,5 dB. Няма никакви нови продукти във филтъра, които се образуват и които е възможно да се изпуснат. На изходния ОНО се виждат всички продукти и нива на предавателите. Там се виждат и какви продукти са образувани в антената и се връщат обратно от нея. Продуктите, които се връщат обратно, минават до филтъра, но не стигат обратно в предавателя. Средата между двата НО е ясна с точност от десети от децибела. Поради това считаме, че няма никаква необходимост от използване на допълнителен НО на изхода на предавателя.</p>	<p align="center"><i>Не се приема</i></p>	<p>За изпълнение на контролните функции на КРС е необходимо да има монтирани индивидуални НО, с оглед контролиране на някои от параметрите, посочени в разрешенията. Монтирането на индивидуален насочен отклонител на изхода на предавателя е необходимо за провеждане на контролни измервания (без прекъсване на излъчването на предавателите станции) на технически параметри на електронните съобщителни мрежи като: мощност на изхода на предавателя, отклонение на честотата и максимална честотна девиация. При наличие само на общ насочен отклонител не е възможно да се измери мощност на определен предавател без да се изключат останалите предаватели, включени към филтър-мултиплексера.</p> <p>При направена справка е установено, че на пазара се предлагат НО отговарящи на заложените от КРС изисквания. Същото е видно и от предоставената от АБРО информация, по отношение на налични НО с коефициент на предаване от -30 dB до -60 dB, които покриват изискванията за трите групи на предаватели $\leq 100\text{ W}$; $>100\text{ W}$ и $\leq 1000\text{ W}$; $\geq 100\text{ W}$.</p>

ТАБЛИЦА			
с постъпилите в Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) становища по проект на Правила за използване на радиочестотния спектър от електронни съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване (проекта), приет с Решение № 204/27.05.2021 г. на КРС			
Заинтересовани лица	Предложения	Статус	Мотиви за неприемане/място на отразяване на приети предложения
	<p>Обръщаме внимание също, че производителите на НО имат проблеми с производството съгласно стойностите на НО, които КРС изисква. Наши членове разполагат с редица писма от производители на НО в този смисъл¹. При поискване сме в готовност да представим допълнителна информация.</p> <p>Не на последно място следва да се посочи, че изпълнението на предложените съгласно чл. 11, т. 6 от правилата изискванията е много скъпо за предприятията.</p> <p><u>С оглед на горното предлагаме чл. 11, т. 6 от правилата да придобие следната редакция: „монтират се общи насочени отклонители (НО) към антенната система, които да отговарят на изискванията, посочени в приложение № 6”, като съответно отпаднат подточки от 6.1. до 6.3.</u></p>		
5. Предложения за промени, свързани с предоставянето на техническа документация на проверяващи – оправомощени служители на КРС, съгласно чл. 12 от правилата			

¹ Напр.:

- (1) Delta Meccanica: "Thank you for your inquiry, I confirm you that we manufacture directional couplers, but I see that you require a "Frequency response" and a "Transmission Ratio" outside our standards ...I had a meeting with my technician, and I'm sorry but we haven't a device comply with the required transmission ratio, we can reach a transmission ratio of -30 dB to -60 dB (87.5 - 128.5 MHz) . -20 is too high";
- (2) RF-Lambda Europe GmbH: "...for FM we have only few products which probably can meet your specifications. Generally we are more focused on higher frequency range. In this case we have this coupler which is specified from 100MHz to 400MHz but you can see in the data sheet measurement down to 50MHz <https://www.rflambda.com/pdf/directionalcoupler/RFDC1M4M30.pdf>";
- (3) BHE Bonn Hungary Electronics Ltd: „...I checked your specification with our experts and unfortunately we do not have such product which can fulfil these requirements. Thank you for your understanding. On the other hand we have several FM products, please check our brochure here: https://www.bhe-mw.eu/sites/default/files/brochures/BHE_FM-DAB-VHF.pdf".
- (4) Ferrara Telecomunicazione , Telecfе: „...unfortunately I cannot confirm them, because with our directionals we go from a maximum withdrawal of -30 to -60, as from plotted that we have sent you.
Thank you"
- (5) Kathrein BCI: “You can use from SIRA portfolio -but coupling factor usually is between -50/-70”.

ТАБЛИЦА

с постъпилите в Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) становища по проект на Правила за използване на радиочестотния спектър от електронни съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване (проекта), приет с Решение № 204/27.05.2021 г. на КРС

Заинтересовани лица	Предложения	Статус	Мотиви за неприемане/място на отразяване на приети предложения
<p align="center">АБРО</p>	<p>Съгласно чл. 12 от правилата: <i>„Техническата документация (на електронен или хартиен носител), свързана с електронните съобщителни устройства, следва да бъде предоставяна на проверяващите – оправомощени служители на КРС.“</i>. Считаме, че документация следва да се предоставя единствено при обективна необходимост и при направено предварително искане за това. Причината е, че в общия случай КРС разполага с техническата документация на предприятието. Повторното предоставяне на тази информация е неоправдана административна тежест за предприятията.</p> <p>С оглед на горното предлагаме следната редакция на чл. 12 от правилата: <i>„Техническата документация (на електронен или хартиен носител), свързана с електронните съобщителни устройства, следва да бъде предоставяна на проверяващите – оправомощени служители на КРС, при обективна необходимост и направено предварително искане.“</i></p>	<p align="center"><i>Не се приема</i></p>	<p>Налице е обективна необходимост при извършване на проверки оправомощените служители на КРС да разполагат на обекта с документацията в която е отразена информацията за антенно-фидерната система, калибровъчни криви на насочените отклонители и др.</p> <p>Правата на оправомощените служители на КРС са посочени в чл. 313 от ЗЕС.</p> <p>Съгласно чл. 313, ал. 1, т. 4 от ЗЕС оправомощените служители на КРС имат право: „да получават достъп до оригинални документи, данни, сведения, справки и други носители на информация, свързани с осъществяването на контрола, от проверяваните лица, както и да изземват заверени копия от документи във връзка с осъществяването на електронни съобщения и/или с установяването на административни нарушения по този закон;“.</p> <p>Съгласно чл. 313, ал. 1, т. 7 от ЗЕС оправомощените служители на КРС имат право: „да контролират параметрите за качество на електронните съобщителни услуги, като извършват документални и технически проверки;“</p> <p>Обстоятелства, като <i>„обективна необходимост и направено предварително искане“</i> не са предвидени в цитираните текстове от ЗЕС. С подзаконов акт, каквито са Правилата за използване на радиочестотния спектър от електронни съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване не следва</p>

ТАБЛИЦА

с постъпилите в Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) становища по проект на Правила за използване на радиочестотния спектър от електронни съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване (проекта), приет с Решение № 204/27.05.2021 г. на КРС

Заинтересовани лица	Предложения	Статус	Мотиви за неприемане/място на отразяване на приети предложения
			да се ограничават правомощията на проверяващите служители по КРС, които са регламентирани в ЗЕС.
6. Предложение за добавяне на нови текстове относно смени на предавател и антенно-фидерна система на предавателната станция и размяна на честоти между предприятия			
АБРО	<p>6.1. Предлагаме в правилата да бъде включен нов чл. 13 със следното съдържание:</p> <p align="center"><i>„Чл. 13. (1) Предприятието има право да смени предавател и антенно-фидерна система на предавателната станция, при спазване на основните параметри от разрешението. Предприятието уведомява КРС за смяната.“</i></p> <p align="center"><i>(2) Предприятията могат да излъчват с предавателна мощност с отклонение до 10 на сто от предвидената в разрешението.“</i></p> <p>Считаме, че следва да е допустимо предприятията да променят предавателя и използваната антенно-фидерна система на предавателната станция при спазване на основните параметри на издаденото разрешение, като единствено уведомяват КРС за това. Информацията за производителя или модела на съответната антенно-фидерна система не следва да е важна за КРС. Важно за КРС би следвало да е усиляването на антената, както и диаграмата на антената, а не нейния модел. Много антени са произвеждат под различни марки и различна сигнатура. Така например, антени, производство на Sira Италия, са произведени и за Kathrein, но всяка от тези фирми си има своя сигнатура на модела. Не би следвало да поражда необходимост от уведомяване на КРС за евентуална смяна на предавател и антенно-фидерна</p>	Не се приема	<p>Предложеният текст на нов чл. 13, ал. 1 не е необходим с оглед дейността на КРС. Видът, етажите, азимутите на насочване и фазовият център на антенната система са основни параметри от разрешението. Промяната на параметри от разрешението може да е свързана с ново честотно планиране или да е без ново честотно планиране, за което КРС събира съответните такси, съгласно чл. 10, ал. 2 от Тарифата.</p> <p>Предложеният текст на нов чл. 13, ал. 2 не е необходимо да бъде изрично записан в Правилата. Отклонението на работата на апаратурата изрично се посочва в спецификацията на съответния производител.</p> <p>Уведомяването на КРС за подмяна на оборудване е необходимо, с оглед изменение на разрешението и/или актуализиране на техническите параметри и документация, представени от предприятието съгласно чл. 9 от проекта.</p>

ТАБЛИЦА

с постъпилите в Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) становища по проект на Правила за използване на радиочестотния спектър от електронни съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване (проекта), приет с Решение № 204/27.05.2021 г. на КРС

Заинтересовани лица	Предложения	Статус	Мотиви за неприемане/място на отразяване на приети предложения
	<p>система на предавателната станция, ако диаграмата и усилването са еднакви.</p> <p>Искаме да отбележим, че е редно да не се разглеждат като нарушение отклоненията до 10% от разрешената предавателната мощност, които са наистина незначителни. Видно от каталози на фирми производители, както и от стандартите, цитирани от КРС, отклонението за предавателна мощност от 10% е допустимо. За тези отклонения значение имат и външни фактори – напр., на самите предавателни обекти фазите постъпващи от електроразпределителните дружества не са еднакви и напреженията се колебаят, което води до отклонения в предавателната мощност; при смяната на сезоните (между летен и зимен период) поради различната климатична обстановка се появява разлика в мощността на предавателя; не на последно място всеки контролен уред има коефициент на грешка, който също е в рамките до 10%. С оглед на това, считаме, че допустимостта на отклонения в стойността на предавателната мощност до 10% следва да бъде изрично записана в правилата или в разрешението на предприятието.</p>		
АБРО	<p>6.2. Предлагаме да бъде добавен и нов чл. 14, съгласно който да се допуска смяна на честотите между две радиостанции, при спазване на процедурата и изискванията за изменение на разрешенията, предвидена в Закона за електронните съобщения.</p>	<p><i>Не се приема</i></p>	<p>Предложението за нов чл. 14, съгласно който да се допуска смяна на честотите между две радиостанции, при спазване на процедурата и изискванията за изменение на разрешенията, предвидена в ЗЕС не е резонно тъй като повтаря процедура, определена в ЗЕС.</p>

ТАБЛИЦА			
с постъпилите в Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) становища по проект на Правила за използване на радиочестотния спектър от електронни съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване (проекта), приет с Решение № 204/27.05.2021 г. на КРС			
Заинтересовани лица	Предложения	Статус	Мотиви за неприемане/място на отразяване на приети предложения
	Предвиждането на възможност да се допуска размяна на честотите на носещия сигнал на звука между заинтересовани предприятия би била в интерес както на предприятията, така и на аудиторията. С нея би се подобрило качеството на приемане на радио сигнала и намаляване взаимните смущения на радиопрограмите. В тези случаи заинтересованите предприятия следва да подават искане до КРС и след одобрение на Комисията по него, предприятията чиито честоти се разменят подават актуализирани технически характеристики заедно със заявление за изменение.		
7. Предложения за промени в т. 4.4.3 от приложение № 1 към правилата във връзка с увеличените нива на фонен шум			
АБРО	<p>Предлагаме в най-големите населени места в страната, а именно градовете София, Пловдив, Варна и Бургас да бъде разрешено излъчване с мощност от 77 dB(μV/m).</p> <p>Причината за предложеното изменение е, че в последните 20 години строителството в посочените градове е много силно развито. Застроени са огромен брой празни терени, появили са се цели нови квартали. Там, където е имало празни пространства, те са запълнени с нови жилищни/административни сгради. Огромната част от новото строителство е високо, има множество нови подлези и надлези. Налице е значително повишаване на нивото на общ фонен шум – от 12 dB през 2000 г. до 22 dB през 2020 г. Тези промени няма как да бъдат компенсирани без увеличаване на допустимата мощност на излъчване.</p>	Не се приема	Посочените от КРС стойности за медианната стойност на интензитета на електромагнитното поле е съгласно рекомендация ITU-R BS.412-9.

ТАБЛИЦА

с постъпилите в Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) становища по проект на Правила за използване на радиочестотния спектър от електронни съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване (проекта), приет с Решение № 204/27.05.2021 г. на КРС

Заинтересовани лица	Предложения	Статус	Мотиви за неприемане/място на отразяване на приети предложения
	<p align="center"><u>С оглед на изложеното предлагаме т. 4.4.3 от приложение № 1 към правилата да придобие следната редакция: „4.4.3. за София, Пловдив, Варна и Бургас – 77 dB(µV/m).“</u></p>		
8. Предложения за промени в т. 3, т. 4 и т. 5 от приложение № 2 от правилата			
АБРО	<p>8.1. Т. 3 от приложение № 2 на правилата въвежда изисквания, които следва да бъдат изпълнявани при наличие на невъзможност за излъчване. Наред с останалото е предвидено, че при невъзможност за излъчване „[з]а да се предотвратят прекъсвания с по-голяма продължителност, е възможно да се използва друго (резервно) оборудване с аналогични параметри на повреденото.“ Считаме, че при използване на резервно оборудване следва да е допустимо неговите параметри да са различни от това на повреденото, стига да не се надвишават основните параметри на разрешението.</p> <p>На следващо място т. 3 изисква от предприятията да уведомяват КРС за настъпване на следните обстоятелства: „невъзможност за осъществяване на излъчване, използване на резервно оборудване, както и възстановяване на излъчването“. Считаме, че не следва да се изисква от предприятията, които са търговски субекти и разполагат с разрешения за местно излъчване да уведомяват КРС за настъпване на невъзможност за излъчване преди предприемане на действия по отстраняване на проблема. За тях е важно преди всичко да възстановят излъчването на програмите си, както от</p>	Не се приема	<p>Текстовете са въведени през 2020 г. с оглед осъществяване на регулаторните функции на КРС. Към настоящия момент не е анализирана необходимост от промяна на текстовете. Не считаме за пропорционални и обосновани предложенията за въвеждане на задължение само за общественото национално предприятие за радио и доставчика на обществената национална телевизия.</p>

ТАБЛИЦА

с постъпилите в Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) становища по проект на Правила за използване на радиочестотния спектър от електронни съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване (проекта), приет с Решение № 204/27.05.2021 г. на КРС

Заинтересовани лица	Предложения	Статус	Мотиви за неприемане/място на отразяване на приети предложения
	<p>бизнес гледна точка, така и с оглед изпълнение на задълженията си към клиенти.</p> <p>Задължението за уведомяване за невъзможност за излъчване води до допълнителни затруднения за предприятията и създава неоправдана административна тежест. Една от причините за това е, че най-често невъзможност за излъчване се появява при спиране на електричеството поради аварии и профилактики. На практика в такива случаи електроразпределителните дружества дават информация за ситуацията само на сайта си, без да уведомяват изрично клиентите си. Поради това задължението за уведомяване на КРС за невъзможност за излъчване води до непрекъснато следене на сайтовете на електроразпределителните дружества за прекъсвания и аварии, копиране на информацията и препращането ѝ на КРС.</p> <p>Положението е различно за операторите с национален обхват, които са обществените национални доставчици на радио и телевизия, които чрез излъчване на своите програми изпълняват обществена мисия, с която са натоварени по закон и за изпълнението на която получават държавна помощ. При тях невъзможността за излъчване означава прекъсване на излъчването за територията на цялата страна, съответно пълно неизпълнение на възложената обществена мисия за определен период. Всички разбираме, че това задължение се въведе от КРС поради спирането на излъчването на програмата на БНР през 2019 г. Считаме за несправедливо местните радиостанции да бъдат</p>		

ТАБЛИЦА

с постъпилите в Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) становища по проект на Правила за използване на радиочестотния спектър от електронни съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване (проекта), приет с Решение № 204/27.05.2021 г. на КРС

Заинтересовани лица	Предложения	Статус	Мотиви за неприемане/място на отразяване на приети предложения
	<p>натоварени с тази допълнителна административна тежест.</p> <p>Накрая, предлагаме в т. 3 от приложение № 2 към правилата да бъде предвидено изискване за съдействие от КРС при продължителна невъзможност за излъчване, напр. при обективна невъзможност за излъчване от използваната до момента точка на излъчване.</p> <p><u>С оглед на изложеното по-горе, предлагаме т. 3 от приложение № 2 към правилата да придобие следната редакция: „3. При невъзможност за осъществяване на излъчване от предавателните станции възстановяването на излъчването се извършва във възможно най-кратък срок, след като отпаднат причините за невъзможността за излъчване. За да се предотвратят прекъсвания с по-голяма продължителност, е възможно да се използва друго (резервно) оборудване при спазване на основните параметри на разрешението. За посочените обстоятелства: невъзможност за осъществяване на излъчване, използване на резервно оборудване, както и възстановяване на излъчването след отстраняване на причините, довели до неговото прекъсване, предприятието/лицето с национален обхват на излъчване уведомява КРС по имейл: broadcast_networks@crc.bg или на тел. (02) 9492 733 незабавно след възникване на съответното обстоятелство. Предприятията с местен обхват на излъчване уведомяват КРС на посочените данни за контакт единствено за използване на резервно оборудване. При</u></p>		

ТАБЛИЦА

с постъпилите в Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) становища по проект на Правила за използване на радиочестотния спектър от електронни съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване (проекта), приет с Решение № 204/27.05.2021 г. на КРС

Заинтересовани лица	Предложения	Статус	Мотиви за неприемане/място на отразяване на приети предложения
	<p><i>продължителна невъзможност за осъществяване на излъчване, КРС заедно с предприятието, търси възможност за максимално бързо възстановяване на излъчването, включително, когато е необходимо, излъчването да бъде от друго място, временна точка (точка на излъчване). В тези случаи КРС издава в най-кратък срок необходимите документи, за да се възстанови излъчването."</i></p>		
<p align="center">АБРО</p>	<p>8.2. Т. 4 от приложение № 2 на проекта предвижда задължения за извършване на профилактика на електронните съобщителни мрежи поне веднъж годишно и уведомяване на КРС за графика на профилактиката до края на предходната година, както и представяне на протокол от профилактиката в 30-дневен срок от извършването ѝ.</p> <p>Считаме, че тези задължения са неуместни за предприятията, които са частни субекти – търговци. Търговските субекти имат собствен бизнес интерес да осигурят непрекъсваемост на излъчването и съответно техническа изправност на използваното оборудване. В техен интерес е профилактиката им да се извършва възможно най-бързо и ефективно, по начин, осигуряващ непрекъсваемост на излъчването. Заради това много често профилактиките се извършват заедно с други дейности в съответния регион и обект, които е трудно да бъдат предвидени и поставени в график (напр., повреди, аварии, климатични условия и др.). Ако бъде предоставен предварителен график за профилактика, в огромната част от случаите той няма да бъде точен,</p>	<p align="center">Приема се частично</p>	<p>Отразено в т. 4 от Приложение 2, като текстът придобива следния вид:</p> <p><i>„4. Профилактика на електронните съобщителни мрежи се извършва поне веднъж в годината, като предприятието предварително уведомява аудиторията. Графикът за годишната профилактика се представя от предприятието на КРС до края на предходната година, като при промяна в графика предприятието незабавно уведомява КРС. Протоколът от профилактиката (на хартия или в електронен вариант) се представя от предприятието на КРС до края на съответната календарна година по образец съгласно настоящото приложение към правилата.“</i></p> <p>Постъпването на предварителна информация за профилактика на предавателните станции е от съществено значение за осъществяване на контролните функции на Комисията за предотвратяване на потенциални смущения и/или изследване на трансгранични прониквания.</p>

ТАБЛИЦА

с постъпилите в Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) становища по проект на Правила за използване на радиочестотния спектър от електронни съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване (проекта), приет с Решение № 204/27.05.2021 г. на КРС

Заинтересовани лица	Предложения	Статус	Мотиви за неприемане/място на отразяване на приети предложения
	<p>поради което предоставянето му ще бъде излишен документооборот и необоснована административна тежест. Обръщаме внимание и на факта, че обикновено профилактиките започват да се провеждат през пролетта, т.е. най-малко 2-3 месеца след представяне на графиците за профилактиките. За профилактиките, планирани през есенния период, разликата във времето става почти 10 месеца. Периодът от представянето на графика до планираната дата за профилактика е дълъг. Появяват се и различни обстоятелства (вкл. аварии), които водят до отпадне на планираната профилактика по-късно през годината. В тези случаи считаме, че уведомяването на КРС за промяна в графика на вече извършена профилактика е абсолютно безпредметно.</p> <p>С оглед на горното, според нас предоставянето на протокол за извършената профилактика за местни радио станции е напълно достатъчно, без да е необходимо да се представя предварителен график или друго предварително уведомление до КРС.</p> <p>Обръщаме внимание и на предвидения срок за представяне на протоколите от извършените профилактики – 30 дена след извършване. Действащата уредба е натоварила предприятията с огромен брой задължения за отчитане, провеждане на профилактики, съобразени с климатични условия, предоставяне на информация и документи към КРС, поради което въвеждането на предложения срок ще доведе до налагане на допълнителна административна тежест за операторите, което е неприемливо. В тази връзка</p>		

ТАБЛИЦА

с постъпилите в Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) становища по проект на Правила за използване на радиочестотния спектър от електронни съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване (проекта), приет с Решение № 204/27.05.2021 г. на КРС

Заинтересовани лица	Предложения	Статус	Мотиви за неприемане/място на отразяване на приети предложения
	<p>предлагаме представянето на протоколите да се извършва веднъж в годината.</p> <p>Обръщаме внимание, че в случай на необходимост от информация за конкретен обект, КРС винаги може да я изиска провеждането на профилактика от предприятието.</p> <p><u>С оглед на изложените съображения предлагаме т. 4 от приложение № 2 към правилата да бъде изменена, както следва: „Профилактика на електронните съобщителни мрежи се извършва поне веднъж в годината. Протоколът от профилактиката се представя от предприятието на КРС по образец съгласно настоящото приложение към техническите изисквания.“</u></p>		
АБРО	<p>8.3. Накрая във връзка с приложение № 2 бихме искали да предложим промяна в т. 5, така че заявление за изменение и/или допълнение на разрешението да следва да се подава единствено когато промените в местоположението на предавателната станция и/или на основни технически параметри на електронните съобщителни мрежи, са трайни. С приемане на предложената промяна ще се създаде възможност за предприятията да преодолеят евентуални временни проблеми, създаващи невъзможност за излъчване.</p> <p><u>В тази връзка предлагаме следната редакция на т. 5 от приложение № 2: „5. Трайни промени в местоположението на предавателната станция и/или на основни технически параметри на електронните съобщителни мрежи, включени в Приложение 1 към</u></p>	Не се приема	<p>Ползването на радиочестотен спектър за наземно радиоразпръскване става единствено след издаване на разрешение от КРС, при спазване на процедурите по ЗЕС.</p>

ТАБЛИЦА			
с постъпилите в Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) становища по проект на Правила за използване на радиочестотния спектър от електронни съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване (проекта), приет с Решение № 204/27.05.2021 г. на КРС			
Заинтересовани лица	Предложения	Статус	Мотиви за неприемане/място на отразяване на приети предложения
	<u>разрешението, се извършват след подаване на заявление по образец за изменение и/или допълнение на разрешението и произнасяне на КРС с решение."</u>		
9. Предложения за промени в т. 2 от приложение № 4 към правилата			
АБРО	Т. I. от приложение № 2 към правилата, предвижда, че предприятието изготвя „Технически параметри на електронната съобщителна мрежа за наземно радиоразпръскване“, когато се налагат промени в местоположението и/или основните технически параметри на предавателната станция, като вземе предвид редица обстоятелства. Съгласно т. 2, предложение 2-ро сред тези обстоятелства са и изчисленията за техническите параметри на предавателна станция за „ <i>определяне на необходимата максимална ефективно излъчена мощност</i> ". Считаме, че текстът следва да реферира или към „ <i>необходимата ефективно излъчена мощност</i> ", съгласно препоръката на ITU.	Приема се	Искането за изменение касае предложен текст в Приложение № 4 от проекта. Отразено е в т. 2 от Приложение 4, като текстът придобива следния вид: „ 2. Изчисленията за техническите параметри на предавателна станция, които се извършват за: ..... - <i>определяне на необходимата ефективно излъчена мощност (съгласно последната редакция на препоръка Res. ITU-R P.1546 на МСД);...</i> “ Настоящата промяна е отразена чрез редакция в други текстове от проекта - чл. 10, т. 2 и в посоченото Приложение – т. I.1.1.; т. II.1.; Справка за електромагнитна съвместимост на радиосъоръженията.
10. Предложения по приложение № 6 към правилата			
АБРО	Във връзка с направените съгласно т. 4 по-горе предложения за промени в чл. 11, т. 6 от правилата, по-конкретно за отпадане на изискването за монтиране на насочени отклонители (НО) на изхода на предавателя, предлагаме предвиденият в т. 10 от приложение № 6 коефициент на предаване на НО да бъде общ, а именно от -40 dB до -60 dB, като отпаднат специфичните	Не се приема	Определянето на специфичните изисквания за коефициента на предаване на НО спрямо различните стойности на мощността на изхода на предавателя са заложили с оглед измерването на интермодуляционни продукти от тип „A1“.

ТАБЛИЦА

с постъпилите в Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) становища по проект на Правила за използване на радиочестотния спектър от електронни съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване (проекта), приет с Решение № 204/27.05.2021 г. на КРС

Заинтересовани лица	Предложения	Статус	Мотиви за неприемане/място на отразяване на приети предложения
	изисквания според различните мощности на изхода на предавателя		